

Lublin, 16 marca 2024 r.

Dr hab. n. med. Marta Tarczyńska, prof. UM
Katedra Ortopedii, Klinika Ortopedii i Traumatologii
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Ośrodek Ortopedii Arthros
20-093 Lublin, ul. Chodźki 31 lokal 55

e-mail: martatarczyn@o2.pl

Recenzja

pracy doktorskiej pt.:

**„Analiza zmiany wzorca chodu u pacjentów
po zabiegu endoprotezoplastyki stawu kolanowego”**

autorstwa

mgr Agnieszki Jarmuziewicz

Promotor: **prof. dr hab. n. med. Sławomir Snela**

Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych to jedna z częstszych przyczyn powstawania bólu i niesprawności oraz pogarszania komfortu życia, w części przypadków prowadząca do konieczności wymiany stawu.

Niestety, wielu pacjentów, nawet po całkowitej protezoplastyce odczuwa nadal dolegliwości bólowe, niezależnie od osiągniętych korzystnych wyników w ocenie punktowych skal klinicznych.

W procesie rehabilitacji nie zawsze udaje się odbudować w pełni siłę mięśniową i uzyskać użyteczny zakres ruchów. Trudności w odzyskaniu równowagi i koordynacji to kolejne przeszkody mogące znacząco zmniejszać wydolność ruchową i funkcjonalną, zwłaszcza po leczeniu operacyjnym osób starszych. Większość chorych porusza się w nieprawidłowym wzorcu ruchowym, które to zjawisko Recenzent obserwuje w swojej codziennej praktyce. Tak ważne jest zatem wprowadzanie jako obowiązkowego elementu oceny chodu, która jest przez większość medyków pomijana.

Temat przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej mgr Agnieszki Jarmuziewicz wychodzi zatem naprzeciw potrzebom nowoczesnej, holistycznej terapii choroby zwyrodnieniowej stawu kolanowego.

Autorka realizując główne cele pracy w liczbie 3 zaprezentowała wyniki leczenia, w tym zmiany wzorca chodu u osób leczonych z powodu jednostronnej choroby zwyrodnieniowej stawu kolanowego z zastosowaniem bezcementowej protezoplastyki z pozostawieniem więzadła krzyżowego tylnego.

Praca stanowi spójny cykl badań obejmujących 50 pacjentów w grupie badawczej oraz 50 zrekrutowanych do grupy kontrolnej. Dysertacja ze względu na poruszaną tematykę, zakres badań, wykorzystanie niezwykle praktycznych narzędzi analizy klinicznej i funkcjonalnej oraz rzetelne przedstawienie wyników jest w opinii czytającego monografią, która powinna znaleźć się na półce bibliotecznej każdego ortopedy, a zwłaszcza specjalistów zajmujących się w codziennej praktyce chirurgią stawu kolanowego.

Podkreślić należy, że w dostępnej literaturze rodzimej brak jest pozycji omawiających to zagadnienie, co świadczy o nowatorskim charakterze rozprawy doktorskiej, czyniąc ją unikatową pozycją bibliograficzną.

Dysertacja zamknięta jest w 183 stronach bardzo dobrej polszczyzny. Na pierwszych stronach zamieszczony jest wykaz skrótów, który stanowi znaczące wsparcie w trakcie literatury przedmiotu.

Dalsze rozdziały rozprawy obejmują wstęp, cele, materiał i metody badań, wyniki omówione zgodnie z postawionymi hipotezami oraz podsumowanie i dyskusję wyników, jak również wnioski końcowe.

Kolejny fragment rozprawy doktorskiej zawiera streszczenia w językach polskim i angielskim, ostatnie zaś rozdziały pracy to spis piśmiennictwa, wykazy tabel i rycin oraz załączniki. Logiczny układ dysertacji w pełni satysfakcjonuje recenzenta.

Część wstępną, w której na podstawie kwerendy dostępnych baz literaturowych Doktorantka prezentuje czytelnikowi informacje dotyczące epidemiologii i czynników ryzyka, objawy kliniczne, sposoby diagnostyki klinicznej i obrazowej oraz sposoby leczenia, w tym rodzaje protezoplastyki stawu kolanowego, jak również wyczerpujący opis chodu prawidłowego i patologicznego, sposoby jego analizy, w tym wskaźniki GDI oraz GVI zgłębia się rzeczywiście z zaciekawieniem.

Ta część pracy, jak również nakreślenie problemu badawczego w świetle piśmiennictwa wprowadza czytelnika na tyle dalece w istotę poruszanego zagadnienia, że potrzeba podjęcia przez Doktorantkę wybranego tematu badawczego i prowadzenie dociekań naukowych nie budzą żadnych wątpliwości.

W oparciu o dane zaprezentowane w części wstępnej mgr Agnieszka Jarmuziewicz sformułowała jasno cele pracy.

Kolejne rozdziały zawierają, zgodnie z tytułami, opis materiału i zastosowanych metod badawczych, przy czym zarówno materiał jak i wykorzystane przez Autorkę narzędzia badawcze odpowiadają tytułowi rozprawy doktorskiej.

Celem odpowiedniego doboru pacjentów Doktorantka klarownie określiła kryteria włączenia i wyłączenia z udziału w badaniach.

U pacjentów przeprowadzono szczegółowe badania podmiotowe i przedmiotowe, wypełniano punktowe skale kliniczne oraz zastosowano nowoczesny wielozadaniowy pasywny trójwymiarowy system optoelektroniczny, pozwalający na kompleksową ilościową i jakościową analizę chodu. Na tej podstawie Doktorantka dokonywała oceny wyników leczenia do roku po zabiegu operacyjnym jednostronnej całkowitej protezoplastyki stawu kolanowego. W tym miejscu jako Recenzent pragnę podkreślić, że kompleksowa ocena leczonych pacjentów została przeprowadzona nienagannie, zgodnie z protokołem, a wytrwałość i konsekwencja w przeprowadzeniu całościowej oceny osób leczonych budzą duże uznanie.

Prawidłowo dobrane metody statystyczne pozwoliły Autorce płynnie przejść do wyników. Rozdział ten cechuje skrupulatność oraz rzetelna prezentacja uzyskanych danych. Ich omówienie i przedstawienie w formie wykresów i tabel jest bardzo przejrzyste, ułatwia czytelnikowi zrozumienie nader wyczerpująco przedstawianych analiz. Szata graficzna opracowana jest perfekcyjnie.

Dokonując podsumowania wyników Doktorantka dzieli się z czytelnikiem logicznie i wyczerpująco skonstruowanym omówieniem. Szczególnej pochwały wymaga zdaniem recenzenta krytyczne i powściągliwe formułowanie opinii, co świadczy o dojrzałości naukowej Pani mgr Agnieszki Jarmuziewicz.

Wnioski płynące z badań łącznie w liczbie 5 w opinii recenzenta są poprawne i w pełni uzasadnione.

Rozprawa doktorska zawiera piśmiennictwo obejmujące 240 pozycji literatury, zarówno rodzimej, jak i angielskojęzycznej. Bibliografia zawiera zarówno prace starsze, jak i aktualne, przy czym ostatecznie stanowią zdecydowaną większość. Wszystkie pozycje wymienione zostały przez Doktorantkę zgodnie z kolejnością cytowań.

Praca w całości jest zredagowana w sposób staranny, a wykryte błędy literowe nie mają znaczenia w końcowej ocenie. Styl pisania jest bardzo przystępny dla czytającego, cała rozprawa to proste gramatycznie zdania z bardzo dobrą składnią.

W podsumowaniu pragnę stwierdzić, że praca doktorska Pani mgr Agnieszki Jarmuziewicz jest oryginalnym Jej dorobkiem. Doktorantka wykazała się niespotykaną szeroką znajomością piśmiennictwa fachowego, doświadczeniem w planowaniu i prowadzeniu badań, dojrzałością w doborze metod, jak również rozwagą w interpretacji uzyskanych wyników. Pracę oceniam jako bardzo wartościową, nie mam uwag.

W opinii recenzenta uzyskane przez Doktorantkę wyniki i płynące z nich wnioski będące efektem całościowego, skrupulatnego opracowania zagadnienia zmian wzorca chodu u pacjentów leczonych z powodu artrozy stawu kolanowego z zastosowaniem całkowitej protezoplastyki są bardzo cenne w aspekcie zarówno naukowym jak i klinicznym.

Biorąc pod uwagę powyższe, uważam, że Dysertacja doktorska Pani mgr Agnieszki Jarmuziewicz spełnia w pełni niezbędne wymagania stawiane rozprawom na stopień naukowy doktora, określone w artykułach 13 i 14 Ustawy o stopniach naukowych

i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku z późniejszymi zmianami, w związku z Ustawą z dnia 3 lipca 2018 roku – Przepisy wprowadzające Ustawę „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” z późniejszymi zmianami, w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Zwracam się do zatem do Kolegium Nauk Medycznych Rzeszowskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Pani mgr Agnieszki Jarmuziewicz do dalszych, przewidzianych prawem, etapów przewodu doktorskiego.

Z uwagi na nowatorski charakter i wartość praktyczną dysertacji wnoszę jednocześnie o jej wyróżnienie.

Dr hab. n. med. Marta Tarczyńska, prof. UM